

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань бюджету

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-40-29, 255-43-61, факс: 255-41-23

Комітет Верховної Ради України з питань енергетики та житлово- комунальних послуг

*Про розгляд законопроектів
за реєстр. № 5436 від 28.04.2021*

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету на своєму засіданні 16 червня 2021 року (протокол № 92) відповідно до статей 27 і 109 Бюджетного кодексу України та статті 93 Регламенту Верховної Ради України розглянув проект Закону України «Про внесення змін до законів України щодо питання впровадження накопичувачів енергії» (реєстр. № 5436 від 28.04.2021), поданий народними депутатами України Кучеренком О. Ю., Бондарем М. Л., Лубінцем Д. В. та іншими, і повідомляє наступне.

Реалізація положень законопроекту, як зазначається у пояснювальній записці до нього, має на меті законодавче визначення статусу накопичувачів енергії – електроустановок, призначених для накопичення енергії, що збалансує роботу енергосистеми та підвищить стабільність електропостачання для споживачів.

Законопроектом розширюються повноваження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – Регулятор) на ринку електричної енергії, у першу чергу, в частині:

затвердження методики встановлення граничної ціни закупівлі послуги із забезпечення достатності потужності /з урахуванням, зокрема витрат за будівельним(и) контрактом(ами), фінансових (крім капіталізованих) витрат та прямих постійних загальновиробничих витрат в період експлуатації відповідної нової генеруючої потужності та/або накопичувача енергії впродовж строку договору із переможцем конкурсу/;

розроблення плану усунення ризиків неможливості покриття прогнозованого попиту на електричну енергію із визначенням термінів реалізації заходів для усунення будь-яких виявлених регуляторних або ринкових помилок;

ліцензування діяльності з накопичення енергії.

Таким чином, реалізація запропонованих вище положень законопроекту, зокрема, щодо розширення повноважень Регулятора призведе до збільшення відповідних видатків спеціального фонду державного бюджету, адже згідно зі статтею 11 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» фінансове забезпечення діяльності Регулятора, його центрального апарату і територіальних органів здійснюється за рахунок надходження до спеціального фонду державного бюджету внесків на регулювання, які сплачуються суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг.

У свою чергу, пропонуване законопроектом ліцензування діяльності з накопичення енергії */за умови, що величина встановленої потужності більша за показники, визначені у відповідних ліцензійних умовах провадження господарської діяльності з накопичення енергії, за винятком випадків, передбачених цим Законом/* призведе до збільшення доходів державного та місцевих бюджетів від плати за видачу таких ліцензій, беручи до уваги вимоги Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та враховуючи положення Бюджетного кодексу України щодо зарахування такої плати до державного або місцевих бюджетів (*пункт 25 частини другої статті 29, пункти 21 і 22 частини першої статті 64 та пункт 2 частини першої статті 64-1, пункти 18 і 19 частини першої статті 66 Бюджетного кодексу України*).

Водночас, згадане вище встановлення плати за послугу із забезпечення достатності потужності */будівництва системи накопичення енергії/* та включення витрат на її оплату до тарифу на передачу електричної енергії може призвести до зміни фінансово-економічного стану та податкостроможності оператора системи передачі – НЕК «Укренерго» і, як наслідок, може впливати на сплату податків і зборів до державного і місцевих бюджетів цією компанією. Поряд з цим, зростання тарифів на електричну енергію для споживачів впливатиме на обсяг видатків державного та місцевих бюджетів у частині сплати споживання електричної енергії бюджетними установами та на виплату пільг і житлових субсидій громадянам на оплату житлово-комунальних послуг. Аналогічну думку висловлює і Міністерство фінансів України (далі – Мінфін) у своєму експертному висновку до законопроекту.

Крім того, Мінфін відповідну норму законопроекту не підтримує, пояснюючи це тим, що:

плата за цю послугу сплачується НЕК «Укренерго» в рамках державної допомоги щодо виконання спеціальних обов'язків (далі – ПСО) поетапно після введення в експлуатацію нових генеруючих потужностей та/або систем накопичення енергії протягом періоду;

Законами України «Про альтернативні джерела енергії» та «Про ринок електричної енергії» передбачено включення до тарифу витрат на виконання ПСО із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії;

внаслідок дефіциту коштів для оплати послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії збиток НЕК «Укренерго» за 2020 рік становив 23,4 млрд гривень.

Відтак, Мінфін наголошує, що витрати на будівництво систем накопичення енергії мають здійснюватися інвесторами за рахунок власних коштів та відшкодовуватися шляхом провадження діяльності з накопичення та реалізації електричної енергії та інших послуг систем накопичення на ринкових умовах.

Серед іншого, законопроектом передбачається, що придбання послуги із забезпечення достатності потужності здійснюються на підставі договору, укладеного відповідно до умов, визначених за результатами конкурсу, що проводиться центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі (*порядок проведення відповідних конкурсів затверджується Кабінетом Міністрів України*). При чому, законопроектом визначено, що держава гарантує, що виплати за договором, укладеним за результатами конкурсу на забезпечення достатності потужності, будуть здійснені в повному обсязі протягом строку, зазначеного в договорі. Зазначене може мати вплив на видаткову частину державного або місцевих бюджетів, адже відповідну державну підтримку суб'єктів господарювання належить здійснювати за рахунок державних чи місцевих коштів. Таку ж думку висловлює і Мінфін у своєму експертному висновку до цього законопроекту.

Слід наголосити, що всупереч вимогам частини першої статті 27 Кодексу та частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України суб'єктами права законодавчої ініціативи до законопроектів, прийняття яких призведе до зміни показників бюджету, не подано належного фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) та пропозицій змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету, що унеможлиблює визначення орієнтовного обсягу потреби у додаткових коштах державного бюджету. На невиконання вказаних вимог звернуто увагу також Мінфіном.

Крім того, Мінфін у межах питань, що належить до його компетенції, наголошує на доцільності отримання відповідних висновків Регулятора та відмічає, що законопроект потребує доопрацювання.

Щодо терміну набрання чинності відповідним законом, то відповідно до вимог частини третьої статті 27 Бюджетного кодексу України, закони України або їх окремі

положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету) і приймаються не пізніше 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку планового бюджетного періоду, якщо ж ці Закони України або їх окремі положення приймаються після 15 липня року, що передує плановому – вводяться в дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим.

За підсумками розгляду Комітет прийняв рішення, що проект Закону України «Про внесення змін до законів України щодо питання впровадження накопичувачів енергії» (реєстр. № 5436 від 28.04.2021), поданий народними депутатами України Кучеренком О. Ю., Бондарем М. Л., Лубінцем Д. В. та іншими, матиме вплив на показники бюджетів (збільшуючи надходження і витрати державного та місцевих бюджетів). У разі прийняття відповідного закону до 15 липня 2021 року він має вводитися в дію не раніше 1 січня 2022 року, а після 15 липня 2021 року – не раніше 1 січня 2023 року (або 1 січня наступного за цим року залежно від часу прийняття закону).

Голова Комітету

Ю.Ю. Арістов

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Арістов Юрій Юрійович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000D6452E0032508F00
Дійсний до: 28.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-13/9-2021/200753 від 17.06.2021

550316